

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 1311/2011

(2011. gada 13. decembris),

ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 attiecībā uz konkrētiem noteikumiem, kas saistīti ar finanšu pārvaldību konkrētām dalībvalstīm, kuras saskaras ar nopietnām grūtībām vai kurām draud šādas grūtības saistībā ar to finanšu stabilitāti

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 177. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Nepieredzētā globālā finanšu krīze un ekonomikas lejupslīde ir nopietni kaitējusi ekonomikas izaugsmei un finanšu stabilitātei un ir izraisījusi finanšu, ekonomikas un sociālo apstākļu būtisku pasliktināšanos vairākās dalībvalstīs. Konkrēti, noteiktas dalībvalstis saskaras ar nopietnām grūtībām vai tām draud šādas grūtības, jo īpaši problēmas to ekonomikas izaugsmes un finanšu stabilitātes jomā un to deficīta un parāda stāvokļa pasliktināšanās, arī starptautiskās ekonomikas un finanšu vides dēļ.

(2) Kaut arī ir jau veikti nozīmīgi pasākumi krīzes negatīvās ietekmes mazināšanai, tostarp grozījumi tiesību aktos, finanšu krīzes ietekme uz reālo ekonomiku, darba tirgu un iedzīvotājiem ir jūtama plašā apmērā. Spiediens uz valstu finanšu resursiem palielinās, un ātri būtu jāveic turpmāki pasākumi minētā spiediena mazināšanai, maksimāli un optimāli izmantojot struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansējumu.

(3) Saskaņā ar 122. panta 2. punktu Līgumā par Eiropas Savienības darbību, kas paredz iespēju piešķirt Savienības finanšu palīdzību dalībvalstij, kura ir nonākusi grūtībās vai kuru nopietni apdraud lielas grūtības, ko izraisījuši

ārkārtēji notikumi, kurus tā nevar ietekmēt, ar Padomes Regulu (ES) Nr. 407/2010 (2010. gada 11. maijs), ar ko izveido Eiropas finanšu stabilizācijas mehānismu ⁽³⁾, tika izveidots šāds mehānisms ar mērķi saglabāt Savienības finanšu stabilitāti.

(4) Ar Padomes Īstenošanas lēmumu 2011/77/ES ⁽⁴⁾ un Īstenošanas lēmumu 2011/344/ES ⁽⁵⁾ šāda finanšu palīdzība tika piešķirta attiecīgi Īrijai un Portugālei.

(5) Grieķija saskārās ar nopietnām grūtībām saistībā ar tās finanšu stabilitāti jau pirms Regulas (ES) Nr. 407/2010 stāšanās spēkā. Tāpēc finanšu palīdzību Grieķijai nevarēja pamatot uz minēto regulu.

(6) Kreditoru nolīgums un Aizdevumu mehānisma nolīgums attiecībā uz Grieķiju tika noslēgti 2010. gada 8. maijā un stājās spēkā 2010. gada 11. maijā. Ir noteikts, ka Kreditoru nolīgumam jāpaliek spēkā pilnā apmērā trīs gadu programmas laikposmā, kamēr nav samaksātas visas summas saskaņā ar Aizdevumu mehānisma nolīgumu.

(7) Ar Padomes Regulu (EK) Nr. 332/2002 (2002. gada 18. februāris), ar ko izveido vidēja termiņa finansiālas palīdzības mehānismu attiecībā uz dalībvalstu maksājumu bilanci ⁽⁶⁾, paredzēts, ka Padome piešķir vidēja termiņa finanšu palīdzību gadījumā, kad dalībvalsts, kas nav pieņēmusi euro, ir nonākusi grūtībās vai to nopietni apdraud grūtības attiecībā uz tās maksājumu bilanci.

(8) Ar Padomes Lēmumu 2009/102/EK ⁽⁷⁾, Lēmumu 2009/290/EK ⁽⁸⁾ un Lēmumu 2009/459/EK ⁽⁹⁾ Ungārijai, Latvijai un Rumānijai tika attiecīgi piešķirta šāda finanšu palīdzība.

(9) Laikposms, kurā finanšu palīdzība ir pieejama Īrijai, Ungārijai, Latvijai, Portugālei un Rumānijai, ir noteikts attiecīgajos Padomes lēmumos. Laikposms, kurā finanšu palīdzība tika darīta pieejama Ungārijai, beidzās 2010. gada 4. novembrī.

⁽¹⁾ 2011. gada 27. oktobra atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2011. gada 1. decembra nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2011. gada 12. decembra lēmums.

⁽³⁾ OV L 118, 12.5.2010., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 30, 4.2.2011., 34. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 159, 17.6.2011., 88. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 53, 23.2.2002., 1. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 37, 6.2.2009., 5. lpp.

⁽⁸⁾ OV L 79, 25.3.2009., 39. lpp.

⁽⁹⁾ OV L 150, 13.6.2009., 8. lpp.

- (10) Laikposms, kurā finanšu palīdzība saskaņā ar Kreditoru nolīgumu un Aizdevumu mehānisma nolīgumu ir pieejama Grieķijai, ir atšķirīgs, ciktāl tas attiecas uz katru minētajos instrumentos iesaistīto dalībvalsti.
- (11) Septiņpadsmit eurozonas dalībvalstu finanšu ministri 2011. gada 11. jūlijā parakstīja Līgumu par Eiropas stabilitātes mehānisma (ESM) izveidošanu. Minētajā līgumā, kas parakstīts pēc Eiropadomes 2011. gada 25. marta Lēmuma 2011/199/ES, ar ko Līguma par Eiropas Savienības darbību 36. pantu groza attiecībā uz stabilizācijas mehānismu dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro ⁽¹⁾, paredzēts, ka līdz 2013. gadam ESM pārņems tos uzdevumus, kurus pašreiz pilda Eiropas finanšu stabilitātes instruments (EFSI) un Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM). Tāpēc šajā regulā jau būtu jāņem vērā ESM.
- (12) Eiropadome 2011. gada 23. un 24. jūnija secinājumos atzinīgi novērtēja Komisijas ieceri uzlabot sinerģiju starp aizdevumu programmu Grieķijai un Savienības līdzekļiem un atbalstīja centienus palielināt Grieķijas spēju apgūt Savienības līdzekļus, lai veicinātu izaugsmi un nodarbinātību, pārorientējot uzmanību uz konkurētspējas uzlabošanu un nodarbinātības radīšanu. Turklāt tā atzinīgi novērtēja un atbalstīja to, ka Komisija kopā ar dalībvalstīm gatavo visaptverošu tehniskās palīdzības programmu Grieķijai. Šis grozījums Padomes Regulā (EK) 1083/2006 ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu ⁽²⁾ veicina šādas sinerģijas centienus.
- (13) Lai atvieglotu Savienības līdzekļu pārvaldību, palīdzētu paātrināt ieguldījumus dalībvalstīs un reģionos un lai uzlabotu finansējuma pieejamību ar mērķi īstenot kohēzijas politiku, ir jālauc pamatotos gadījumos, pagaidu kārtā un neskarot 2014.–2020. gada plānošanas periodu, palielināt starpposma maksājumus un noslēguma maksājumus no struktūrfondi, kā arī no Kohēzijas fonda, par summu, kura atbilst desmit procentu punktiem virs līdzfinansējuma likmes, kas piemērojama katram prioritārajam virzienam dalībvalstīm, kuras saskaras ar nopietnām grūtībām to finanšu stabilitātes jomā un kuras ir lūgušas iespēju izmantot šo pasākumu. Tā rezultātā tiks attiecīgi samazināts nepieciešamais valsts finansējums. Tā kā minētajam palielinājumam ir pagaidu raksturs un lai sākotnējās līdzfinansējuma likmes saglabātu kā atsauces punktu aprēķinot uz laiku palielinātās summas, izmaiņas, kas izriet no mehānisma piemērošanas, nebūtu jāatspoguļo finanšu plānā, kas iekļauts darbības programmā. Tomēr ir iespējams, ka darbības programmas ir jāatjaunina, lai fondus vērstu uz konkurētspēju, izaugsmi un nodarbinātību un lai to mērķus saskaņotu ar pieejamā kopējā finansējuma samazinājumu.
- (14) Katrai dalībvalstij, kura lūdz Komisijai iespēju izmantot atkāpi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 77. panta 2. punktu, savā lūgumā būtu skaidri jānorāda diena, no kuras tās ieskatā ir pamatoti piemērot atkāpi. Attiecīgajai dalībvalstij savā lūgumā būtu jāsniedz visa informācija, kas vajadzīga, lai, izmantojot datus par tās makroekonomikas un fiskālo situāciju, konstatētu, ka līdzekļi valsts finansējumam nav pieejami. Tai arī būtu jāpierāda, ka ar atkāpi paredzētais maksājumu palielinājums ir vajadzīgs, lai nodrošinātu darbības programmu īstenošanas nepārtrauktību, un ka absorbcijas kapacitātes problēmas pastāv pat tad, ja tiek izmantoti maksimālie apjomi, kas piemērojami Regulas (EK) Nr. 1083/2006 III pielikumā noteiktajām līdzfinansējuma likmēm. Attiecīgajām dalībvalstīm arī būtu jāsniedz atsauce uz attiecīgo Padomes lēmumu vai citu tiesību aktu, kas nosaka, ka dalībvalsts ir tiesīga izmantot atkāpi. Komisijai būtu jāpārbauda, vai iesniegtā informācija ir pareiza, un tai vajadzētu dot 30 dienu laikposmu no lūguma iesniegšanas, lai paustu iebildumus. Lai atkāpe būtu efektīva un darbotiespējīga, būtu jāparedz prezumpcija, ka gadījumā, ja Komisija nepauz iebildumus, dalībvalsts lūgums ir pamatots. Tomēr būtu jāpiešķir Komisijai pilnvaras, izmantojot īstenošanas aktus, pieņemt lēmumu par jebkuru iebildumu dalībvalsts lūgumam, un tādā gadījumā Komisijai būtu jāsniedz savu iebildumu iemesli.
- (15) Noteikumi starpposma maksājumu aprēķināšanai un noslēguma maksājumu samaksai par darbības programmām laikposmā, kurā dalībvalstis saņem finanšu palīdzību nopietnu grūtību risināšanai šo valstu finanšu stabilitātes jomā, būtu attiecīgi jāpārskata.
- (16) Ir jānodrošina, ka tiek sniegti pienācīgi ziņojumi par to, kā tiek izmantotas palielinātās summas, kas darītas pieejamas tām dalībvalstīm, kuras izmanto starpposma maksājumu un noslēguma maksājumu pagaidu palielinājumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 77. panta 2. punktā paredzēto atkāpi.
- (17) Pēc laikposma, kurā ir pieejama finanšu palīdzība, beigām novērtējumos, kas veikti saskaņā ar 48. panta 3. punktu Regulā (EK) Nr. 1083/2006, iespējams, *inter alia* būtu jānovērtē, vai valstu līdzfinansējuma samazināšanas rezultātā notiek būtiska novirzīšanās no sākotnēji noteiktajiem mērķiem. Šādu novērtējumu rezultātā, iespējams, var būt nepieciešama darbības programmas pārskatīšana.
- (18) Tā kā uz nepieredzēto krīzi, kas ietekmē starptautiskos finanšu tirgus, un ekonomikas lejupslīdi, kas ir būtiski kaitējušas vairāku dalībvalstu finanšu stabilitātei, ir ātri jāreaģē, lai mazinātu ietekmi uz ekonomiku kopumā, šai regulai būtu jāstājas spēkā pēc iespējas drīzāk. Ņemot vērā attiecīgo dalībvalstu ārkārtas apstākļus, tā būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku, sākot – atkarībā

⁽¹⁾ OV L 91, 6.4.2011., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.

no lūguma iesniedzējas dalībvalsts statusa – vai nu no 2010. budžeta gada vai no dienas, kad finanšu palīdzība tika darīta pieejama, attiecībā uz tiem laikposmiem, kuros dalībvalstis saņēma finanšu palīdzību no Savienības vai no citām eurozonas dalībvalstīm, lai risinātu šo valstu finanšu stabilitātes nopietnās grūtības.

- (19) Ja starpposma maksājumu vai noslēguma maksājumu pagaidu palielinājums paredzēts saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 77. panta 2. punktā paredzēto atkāpi, tas būtu jāņem vērā arī saistībā ar budžeta ierobežojumiem, kas skar visas dalībvalstis un kam vajadzētu būt pienācīgi atspoguļotiem Eiropas Savienības vispārējā budžetā. Turklāt, tā kā mehānisma galvenais mērķis ir risināt konkrētas pašreizējās grūtības, būtu jāierobežo tā piemērošanas termiņš. Tādēļ mehānismu būtu jāsāk piemērot 2010. gada 1. janvārī un tā ilgums būtu jāierobežo līdz 2013. gada 31. decembrim.

- (20) Tādēļ attiecīgi būtu jāgroza Regula (EK) Nr. 1083/2006,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulas (EK) Nr. 1083/2006 77. pantu aizstāj ar šādu:

“77. pants

Kopēji noteikumi starpposma maksājumu un noslēguma maksājumu aprēķināšanai

1. Starpposma maksājumus un noslēguma maksājumus aprēķina, līdzfinansējuma likmi, kas noteikta lēmumā par attiecīgo darbības programmu, attiecībā uz katru prioritāro virzienu piemērojot atbilstīgajiem izdevumiem, kas šim prioritārajam virzienam norādīti katrā izdevumu deklarācijā, ko apstiprinājusi sertifikācijas iestāde.

2. Atkāpjoties no 53. panta 2. punkta, no 53. panta 4. punkta otrā teikuma, kā arī no III pielikumā noteiktajiem maksimālajiem apjomiem, starpposma maksājumus un noslēguma maksājumus palielina par summu, kas atbilst desmit procentu punktiem virs katram prioritārajam virzienam piemērojamās līdzfinansējuma likmes, bet nepārsniedzot 100 %, ko piemēro nesen deklarēto atbilstīgo izdevumu summai katrā apstiprinātajā izdevumu deklarācijā, kas iesniegta laikposmā, kurā dalībvalsts atbilst kādam no turpmāk minētajiem nosacījumiem:

- a) finanšu palīdzību dalībvalstij dara pieejamu saskaņā ar Padomes Regulu (ES) Nr. 407/2010 (2010. gada 11. maijs), ar ko izveido Eiropas finanšu stabilizācijas

mehānismu (*), vai finanšu palīdzību dara pieejamu cita eurozonas dalībvalsts līdz minētās regulas spēkā stāšanās brīdim;

- b) vidēja termiņa finanšu palīdzību dalībvalstij dara pieejamu saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 332/2002 (2002. gada 18. februāris), ar ko izveido vidēja termiņa finanšu palīdzības mehānismu attiecībā uz dalībvalstu maksājumu bilancēm (**);

- c) finanšu palīdzību dara pieejamu dalībvalstij saskaņā ar Līgumu par Eiropas Stabilizācijas mehānisma izveidi pēc tā stāšanās spēkā.

3. Dalībvalsts, kas vēlas izmantot atkāpi saskaņā ar 2. punktu, līdz 2012. gada 21. februāris vai divos mēnešos no dienas, kad dalībvalsts izpilda vienu no 2. punktā minētajiem nosacījumiem, iesniedz Komisijai rakstisku lūgumu.

4. Saskaņā ar 3. punktu iesniegtajā lūgumā dalībvalsts pamato vajadzību saņemt atkāpi, sniedzot informāciju, kas vajadzīga, lai konstatētu:

- a) izmantojot datus par šīs valsts makroekonomikas un fiskālo situāciju, ka nav pieejami līdzekļi valsts finansējumam;

- b) ka ir vajadzīgs 2. punktā minētais maksājumu palielinājums, lai nodrošinātu darbības programmu īstenošanas nepārtrauktību;

- c) ka problēmas pastāv pat tad, ja tiek izmantoti maksimālie apjomi, kas piemērojami III pielikumā izklāstītajām līdzfinansējuma likmēm;

- d) ka tā atbilst kādam no 2. punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem, sniedzot atsauci uz Padomes lēmumu vai citu tiesību aktu, kā arī konkrētu dienu, no kuras finanšu palīdzība tika darīta pieejama dalībvalstij.

Komisija pārbauda, vai iesniegtā informācija pamato 2. punktā noteiktās atkāpes piešķiršanu. Komisija 30 dienās no lūguma iesniegšanas dienas var paust iebildumus par to, vai iesniegtā informācija ir pareiza.

Ja Komisija nolemj paust iebildumus pret dalībvalsts lūgumu, Komisija par to pieņem lēmumu, izmantojot īstenošanas aktu, un sniedz sava lēmuma iemeslus.

Ja Komisija nepauž nekādus iebildumus pret dalībvalsts lūgumu saskaņā ar 3. punktu, lūgums tiek uzskatīts par pamatotu.

5. Dalībvalsts lūgumā izklāsta arī to, kā 2. punktā noteikto atkāpi ir paredzēts izmantot, un sniedz informāciju par papildu pasākumiem, kas paredzēti, lai fondus vērstu uz konkurētspēju, izaugsmi un nodarbinātību, tostarp vajadzības gadījumā iekļaujot darbības programmu izmaiņu.

6. Atkāpi, kas noteikta 2. punktā, nepiemēro attiecībā uz izdevumu deklarācijām, kas iesniegtas pēc 2013. gada 31. decembra.

7. Lai aprēķinātu starpposma maksājumus un noslēguma maksājumus pēc tam, kad dalībvalstis vairs neizmanto 2. punktā minēto finanšu palīdzību, Komisija neņem vērā palielinātās summas, kas izmaksātas saskaņā ar minēto punktu.

Tomēr minētās summas ņem vērā 79. panta 1. punkta vajadzībām.

8. Palielinātos starpposma maksājumus, kas izriet no 2. punkta piemērošanas, pēc iespējas ātrāk dara pieejamus vadošajai iestādei un izmanto tikai, lai veiktu maksājumus, īstenojot darbības programmu.

9. Saistībā ar stratēģiskajiem ziņojumiem saskaņā ar 29. panta 1. punktu, dalībvalstis sniedz Komisijai atbilstīgu informāciju par šā panta 2. punktā paredzētās atkāpes izmantošanu, norādot, kā palielinātais atbalsta apjoms ir palīdzējis

veicināt konkurētspēju, izaugsmi un nodarbinātību attiecīgajā dalībvalstī. Komisija minēto informāciju ņem vērā, izstrādājot stratēģisko ziņojumu, kas minēts 30. panta 1. punktā.

10. Neskarot 2. punktu, Savienības ieguldījums ar starpposma maksājumiem un noslēguma maksājumiem nepārsniedz valsts ieguldījumu un fondu atbalsta maksimālo apjomu katram prioritārajam virzienam, kā noteikts Komisijas lēmumā, ar ko apstiprina darbības programmu.

11. Panta 2. līdz 9. punktu nepiemēro Eiropas teritoriālās sadarbības mērķa darbības programmām.

(*) OV L 118, 12.5.2010., 1. lpp.

(**) OV L 53, 23.2.2002., 1. lpp.”.

2. pants

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Tomēr to ar atpakaļejošu spēku piemēro šādām dalībvalstīm: Īrijai, Grieķijai un Portugālei – no dienas, kad minētajām dalībvalstīm tika darīta pieejama finanšu palīdzība saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 77. panta 2. punktu, un Ungārijai, Latvijai un Rumānijai – no 2010. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Strasbūrā, 2011. gada 13. decembris

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
J. BUZEK

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
M. SZPUNAR